

2^ο Διαγώνισμα Έκθεσης – Έκφρασης Β' Λυκείου

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στον κοσμογονικό μύθο-έκπτωση του ανθρώπου από τον Παράδεισο-η βιοποριστική εργασία αναφέρεται σαν «κατάρρα από το Θεό» («Με τον ιδρώτα του προσώπου σου να βγάζεις το ψωμί σου»). Στον αρχαίο ελληνικό κόσμο και ρωμαϊκό κόσμο η εργασία είναι για δούλους. Η «σχόλη» (η απραξία, η αργία) είναι κατά τον Αριστοτέλη το πρωτεύον στοιχείο στη ζωή του ανθρώπου που διακόπτεται από την «α-σχολία», δηλαδή την εργασία.

Από αυτή τη θεώρηση του αγώνα για τον επιούσιο ως αναγκαίου κακού φτάσαμε σήμερα στο άλλο άκρο. Η εργασία αποτελεί σκοπό της ζωής, η εργατικότητα ύψιστη αρετή, ενώ ησχόλη, δηλαδή ο ελεύθερος χρόνος, έχει υποβιβαστεί σε διάλειμμα, κατά τη διάρκεια του οποίου ο άνθρωπος ανακατά δυνάμεις, για να εργαστεί εντονότερα. Η εργασία, όμως, όσο σπουδαία και αναγκαία κι αν είναι για τον άνθρωπο, δεν μπορεί να είναι αυτοσκοπός. Του προσφέρει, βέβαια, τις δυνατότητες και τα μέσα για να ευημερήσει και να ευτυχήσει, αλλά αυτές οι δυνατότητες αξιοποιούνται κατά τη διάρκεια του ελεύθερου χρόνου. Γι' αυτό ο ελεύθερος χρόνος είναι το διάστημα κατά το οποίο ολοκληρώνεται ο άνθρωπος, ο επίγειος παράδεισος της απελευθέρωσης από την πίεση της εργασίας, η χαρά της ζωής.

Ο τρόπος με τον οποίο ο κάθε άνθρωπος αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του είναι διαφορετικός. Παρ'όλες, όμως, τις εύλογες διαφορές που οφείλονται στις ιδιαιτερότητες του καθενός, μπορούμε να προσδιορίσουμε ορισμένους ευχάριστους και ωφέλιμους τρόπους για την αξιοποίησή του. Πρέπει, λοιπόν, να χρησιμοποιείται για ανάπαυση. Η ανάπαυση, η χαλάρωση ηρεμούν το σώμα, αλλά και το πνεύμα. Δίνουν νέα δύναμη και αναπερνούν το ηθικό. Άλλωστε, ένα κουρασμένο και καταπονημένο σώμα δεν αφήνει πολλά περιθώρια για ψυχαγωγία. Για το λόγο αυτό η ψυχική και πνευματική ευεξία εξαρτάται από τη σωματική. «Νους υγιής εν σώματι υγίει».

Ο ελεύθερος χρόνος πρέπει, επίσης, να είναι χρόνος περισυλλογής. Μια απλή προσπάθεια ενδοσκόπησης, απολογισμού λειτουργεί καθησυχαστικά, καθαριστικά πολλές φορές, στη σημερινή αγχώδη εποχή μας. Η αργία δίνει περιθώρια στον άνθρωπο γι' αυτή τη λίγη, αλλά απαραίτητη, ώρα αυτογνωσίας και λύτρωσης από πάθη και αγωνίες.

Για το σύγχρονο εργαζόμενο ο ελεύθερος χρόνος πρέπει, ακόμα, να θεωρείται μοναδική ευκαιρία για να αποδράσει από την πιεστική, τυποποιημένη και εξειδικευμένη εργασία του. Ο εργαζόμενος μπορεί να αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του για ψυχαγωγία και κοινωνικότητα, για μόρφωση και επιμόρφωση. Έτσι, θα μπορέσει να καλλιεργήσει και τις άλλες ανθρώπινες δυνατότητές του, που, λόγω των σύγχρονων συνθηκών εργασίας και διαβίωσης, κινδυνεύουν από ατροφία.

Όλα, όμως, όσα προαναφέρθηκαν, μολονότι αποτελούν κατάλληλους τρόπους για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, δεν αποτελούν ακόμη κανόνες ζωής. Ο μέσος άνθρωπος θεωρεί τον χρόνο μετά την εργασία του «νεκρό» και το σύνηθες μέσο ψυχαγωγίας του είναι η τηλεθέαση. Η αλλαγή της αντίληψης αυτής, που θέλει τη δουλειά μοναδικό σκοπό της ζωής του ανθρώπου, καθώς και των συνηθειών που απορρέουν από αυτήν, είναι θέμα αγωγής. Όσο οι μαθητές στα σχολεία προετοιμάζονται για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία και μόνο, τόσο θα υπάρχουν γενιές και άνθρωποι που θα αντικρίζουν τον ελεύθερο χρόνο τους με συναισθήματα ενοχής και πλήξης, χωρίς δημιουργικότητα και ελευθερία.

Σπ. Κούτρας

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100 λέξεις περίπου.

Μονάδες 25

2. Να γράψετε τους πλαγιότιτλους των παραγράφων του κειμένου.

Μονάδες 5

3. Ποιά είναι η δομή και με ποιό τρόπο/μέθοδο αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 5

4. Να βρείτε στο κείμενο και να σημειώσετε διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν επεξήγηση, αντίθεση, συμπέρασμα, προσθήκη(μία για κάθε περίπτωση).

Μονάδες 5

5. Να γράψεις μια συνώνυμη και μια αντώνυμη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις. ελεύθερος, προσφέρω, ωφέλιμος, πρωτεύον, ευημερήσει, αξιοποιεί, καταπονημένο, πλήξη

Μονάδες 5

6. «Ο εργαζόμενος μπορεί να αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του για ψυχαγωγία και κοινωνικότητα, για μόρφωση και επιμόρφωση». Χρησιμοποιώντας τη φράση αυτή ως θεματική περίοδο να αναπτύξετε μια παράγραφο με δικά σας παραδείγματα.

Μονάδες 5

7. Πως χρησιμοποιούν οι σημερινοί έφηβοι τον ελεύθερο χρόνο τους; Πώς μπορούν να συντελέσουν η οικογένεια, το σχολείο, η τοπική αυτοδιοίκηση και η πολιτεία στη συνειδητοποίηση της σημασίας του ελεύθερου χρόνου, όσο και στη δημιουργική αξιοποίησή του από τη νέα γενιά; Να δώσεις και να τεκμηριώσεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο με 450-500 λέξεις. Υπόθεσε ότι το κείμενό σου θα δημοσιευτεί σε τοπική εφημερίδα(του δήμου ή του πολιτιστικού συλλόγου της περιοχής σου).

Μονάδες 50